

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
«ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕРОБСТВА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ»
ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ВІДНОВЛЕННЯ ЗЕМЕЛЬ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО
ПРИЗНАЧЕННЯ,
ПОРУШЕНИХ ВНАСЛІДОК
ВОЄННИХ ДІЙ**



**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
«ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕРОБСТВА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ»
ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ВІДНОВЛЕННЯ ЗЕМЕЛЬ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО
ПРИЗНАЧЕННЯ,
ПОРУШЕНИХ ВНАСЛІДОК
ВОЄННИХ ДІЙ**

Чабани – 2023

УДК 631.4 332.33
М 54

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ННЦ «ІЗ НААН»
19 вересня 2023 р. (протокол № 9)*

Автори:

Президія НААН: В.Ф. Камінський

Національний науковий центр «Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України»: М.А. Ткаченко, Л.П. Коломієць, І.П. Шевченко, В.М. Повидало, О.М. Терещенко, М.І. Шквир

Інститут землекористування Національної академії аграрних наук України: Й.М. Дорош, А.В. Тарнопольський

Рецензенти: **О.С. Дем'янюк** – доктор сільськогосподарських наук, професор, член-кореспондент НААН, заступник директора з наукової роботи Інституту агроекології і природокористування НААН;

Д.В. Літвінов – доктор сільськогосподарських наук, професор, директор НДІ рослинництва та ґрунтознавства, Національного університету біоресурсів і природокористування України

М 54 Методичні рекомендації щодо відновлення земель сільськогосподарського призначення, порушених внаслідок воєнних дій / В.Ф. Камінський, М.А. Ткаченко, Л.П. Коломієць та інші. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2023. – 84 с.

У методичних рекомендаціях висвітлено результати досліджень нинішнього стану ґрунтового покриву, що зазнав деградації внаслідок збройної агресії Російської Федерації. Науково обґрунтовано та запропоновано заходи щодо відновлення земель сільськогосподарського призначення, порушених внаслідок воєнних дій. Визначено основні напрями щодо консервації та рекультивації порушених земель для відновлення ґрунтового покриву і родючості, запропоновано вдосконалення законодавчого й нормативно методичного забезпечення в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення.

Методичні рекомендації призначені для фахівців державних установ, які відповідають за формування державної політики у галузі охорони і раціонального використання земель, науковців землевпорядної служби системи Держгеокадастру, землевласників і землекористувачів, керівників сільськогосподарських підприємств.

УДК 631.4 332.33
© ННЦ «ІЗ НААН», 2023

ЗМІСТ

ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ	4
ВСТУП	7
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	10
2. ТЕХНОЛОГІЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ, ЯКІ ЗАЗНАЛИ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ ВНАСЛІДОК ВОЄННИХ ДІЙ.....	12
<i>2.1. Консервація земель.....</i>	<i>12</i>
<i>2.2. Очищення земель від засмічення.....</i>	<i>18</i>
<i>2.3. Рекультивация порушених земель</i>	<i>22</i>
3. ТЕХНІКА БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБІТ ІЗ КОНСЕРВАЦІЇ, ОЧИЩЕННЯ ТА РЕКУЛЬТИВАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ	34
4. ЗВІЛЬНЕННЯ ВЛАСНИКІВ ЗЕМЛІ ТА ЗЕМЛЕКОРИСТУВАЧІВ ВІД СПЛАТИ ЗА ЗЕМЛЮ.....	36
5. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ	37
6. ДОДАТКИ	38
7. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	81